

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rôkopi si v oglesi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zajic
Business Manager.....Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager.....Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

ROOSEVELTOV PROGRAM ZA PREUREDITEV SVETA

V svojem inavguracijskem govoru v pondeljek 20. januarja je Roosevelt znova poudaril svoj mednarodni program, ki ga je svetu sporočil s svojo poslanico zvezinemu kongresu v pričetku tega meseca.

Roosevelt je za brezpogojno podpiranje Anglije v njeni vojni z Nemčijo, ker smatra, da je to tudi naša vojna. In če jo Anglija izgubi, jo bodo morale proti totalitarnim silam prej ali slesje, bržkone kmalu, nadaljevati Zed. države. Enako trdi državni tajnik Cordell Hull.

Vojne bo enkrat konec in tedaj se prične sklepanje o preuredbi sveta. Ako zmaga Hitler — dosedaj je vojna sreča vsa na njegovi strani — bo mir tak, kakršnega bo on narekovati. Nemci postanejo gospodrujoč narod nad svetom in vsa Evropa, tudi Afrika, se spremeni v "nemški živiljenški prostor". Inferiorni narodi se zasužnijo Nemcem v korist. Svetovni trg si svoji superiorna nemška industrija in trgovina.

Predsednik Roosevelt pravi, da bi bila taka nacijska zmagica in njene posledice katastrofa za Zedinjene države. Ker pa mi s Hitlerjem nismo v vojni, in smo sploh zoper vojno, naj vsaj pomagamo Angliji, ki je v borbi. Ako bo zmagala, bo to tudi naš triumf. S tega stališča je Roosevelt za vso mogočo pomagati Angliji, ne da bi posegli aktivno v vojno, neglede na stroške in sredstva.

Ker pa ima vsaka stvar kak določen namen, ga ima tudi ta. V svoji poslanici je predsednik za svoj mirovni cilj navedel sledete glavne točke.

Za varnost sveta je potrebno nacizem zbrisati z zemeljske oblike.

Vse dežele po svetu morajo biti svobodne.

Pomanjkanje kjerkoli na svetu mora izginuti.

Bogoslužje povsod po svetu mora biti svobodno.

Vojne nevarnosti kjerkoli se mora iztrebiti.

Svet naj dobi pravo ljudsko demokracijo.

Sistem izkoriscanj in podprtosti mora prenehati.

To so mogočne zahteve, dasi navedene v znatno krajši obliki, kot pa Wilsonovih 14 točk v času prejšnje svetovne vojne.

Wilson je bil na zmagovalni strani, ne pa njegove točke, prvič, ker so na mirovni konferenci prevladovali imperialisti in duh maščevalnosti, in drugič, ker je bil leta 1920 poražen v svoji deželi.

Roosevelt je nastopil svoj tretji termin. Težko, da bo v prihodnjih štirih letih imel v svojih prizadevanjih za poraz totalitarnih sil in za preuredbo sveta v idealno demokracijo več sreča kot v svojem minilmum terminu. Tudi ako Mussolini in Hitler padeta, Japonska ostane.

In kaj pa Rusija?

Roosevelt je za preuredbo vseh dežel po svetu na temelju resnične demokracije, torej je tudi Rusija včeta.

Ako Hitler pada, bo Rusija, kakršna je, relativno toliko mogočnejša. Njen sedanji režim je od avgusta 1939 javno proti Rooseveltu in njegovemu programu. Do februarja 1939 je bil z njim. Roosevelt in Maksim Litvinov sta imela tedaj identičen jezik. Oba sta bila za kolektivno varnost, za demokracijo in za druga gesla, ki jih sedaj Roosevelt osamljen oznanja.

Program predsednika naše republike za preuredbo sveta je vreden več kot odobravanja. Kajti zgolj z odobravanjem ne bo dosegel, in možno je, da niti z zmago v vojni ne, ako ne bedo državniki v resni urri pametnejši, kot so bili na mirovni konferenci v Versaillesu.

ALBANIJA

Albanija je majhna dežela. Dasi so njeni prebivalci vajeni borci, največ med seboj, so drugim narodom prizadevali prav malo gorja in težav.

"Civilizacija" pa se je nad njimi brdko maščevala. Njihovo deželo je spremenila v vojno bojišče. Na njenem ozemlju se vrši krava borba, ki se je nič ne tiče, a v nji vendar največ tripi.

Albansko ljudstvo je žrtev Mussolinijevega imperializma. Najprvo ga je podjarmil, nato zasužnjl, njegovo deželo pa spremenil v bazo za prodiranje bodisi v Grčijo, v Srbijo, ali pa v Bolgarijo in Turčijo.

Najprvo se je lotil Grčije. A v svojem načrtu se je ukancil. Grki so vrgli italijansko prodiranje nazaj v Albanijo. Tako je ta deželica postala vojno žarišče. Njene vasi so opustošene, kmetom so pobrana živila in živila, velik del ljudstva pa je na begu iz kraja v kraj.

Mussolinijeva krava igra v Albaniji je enak zločin, kot ga je vršil v Etiopiji. V svojih imperialističnih ambicijah žrtvuje trpljenju in pomanjkanju milijone ljudi. Ustanovil je z vpadom v Etiopijo in v Albanijo cesarstvo, a izgleda, da ga bo prav v tem dvema deželama tudi izgubil.

Veliki misleci imajo namene, drugi le želje.—Washington, Irving.

Boj proti JSZ pod pretvezo zvestobe in obrambe Socialistične stranke

V prejšnji številki smo pojasnili, da smo morali zaradi spletka proti JSZ, posebno pa na Vidmarjeve dopise v Prosveti, čitateljem pojasniti, da to ne dela radi svoje zvestobe do socialistične stranke v Wisconsinu, pač pa iz drugih motivov. S tem je nas izvral pisati o stanju S. P. v Wisconsinu, o katerem dopisaniku očvidno ni nič znan. Navedli smo ugotovitve tajnika wisconsinske socialistične stranke Franka Zeidlerja, ki so take, radi kakršnih naj zvezni ni kazalo drugega kakor si iskati izhod, da se otme enaki usodi. V tem delu njegovega (Zeidlerjevega) poročila, ki je bil priobčen v prejšnji številki, je navedeno, da je S. P. v Wisconsinu nazadovala iz močne organizacije, ki je itela četrtno strankino skupnega članstva, v malo skupinicu, ki pod imenom S. P. ne bi imela kaj poceti, akone bi bilo lani predsedniške volilne kampanje. Politični akciji pod svojim imenom se je odpovedala, pet let že ni dobila novega dotoka, prejšnji člani pa so se prijeli dela v Progressive Party Federation, ker le tu se jim je nudila prilika za politične aktivnosti. A po primarnih volitvah lanskot leta je tudi PPF padla v mrtvilo in njen tajnik si je moral iskati drugo delo. Po volitvah lanskoga novembra so se člani PPF resno oprijeli misli, da bi jene Progressive Party opustili in se pridružili demokratski stranki, ki jo skušali osvojiti in tem dosegli, da bi bile le dve v državi, namesto da bi se glasovi proti republikanski stranki cepili na dve (kot zadnjic med demokratike in progresivce. Soc. stranka je imela samo predsedniškega in podpredsedniškega kandidata). Zeidler je navedel, da imajo socialisti vsled svoje opustitve politične akcije če zadaje manj priložnosti nominirati koga izmed sebe v primarnih volitvah, in navaja, kdo in kaj so ljudje, ki so bili izvoljeni v milwaukeeškem okraju na progresivni listi v bivšem socialističnem okraju. Sledete je nadaljevanje njegove analize.

Kaj naj wisconsinska socialistična stranka stori v teh okoljčinah? Kot že rečeno, je že ostalo le še priglise (a mere handful), ker so sli večinoma vsi njeni delavski voditelji v Rooseveltov tabor. Skoro vsa ostala strankina skupina se ne strinja s stališčem (stranke) o vojni in skoro vsem je bil teoretični temelj marksizma zbit izpod nog. Kar teh par, ki so še zraven, drži v S. P., je idealizem in čustvene vezi (emotional ties) na (strankino) prosplo.

Ko si določimo nov vzrok — novo podlagu za svojo eksistenco, jo potrebno, da si zgradimo tudi novo strukturo za izvršitev naših namenov.

Pri tem moramo priti na jasno samim seboj, ali hočemo biti tretja stranka, ali pa organizirana potiskovalna skupina (pressure group) v eni izmed dveh glavnih strank (v demokratski ali pa v republikanski). Ako so za nas priložnosti dobiti mesto na glasovnici (in si ga tudi obdržati) majhne, kot izgleda da so, potem je boljše, da postanemo pritiskovalna skupina znotraj velike stranke (within a major party).

Ako se odločimo za slednjo metodo, moramo svojo označbo "stranka" (Socialist Party) opustiti. Nato se moramo odločiti, v katere kolono (stranko) hočemo iti, in pa če naj imamo identično stranko v vseh državah, ali pa naj si v vsaki skupini pritiskovala skupino (within a major party).

Marksistična religija je prešla (izginila) in pokret si mora ustvariti za svoj obstoj nov razlog (new reason). Na kratko se ga lahko takole definira: Socialisti verujemo v boljše živiljenško ugodje, ki si ga lahko dobimo s planirano produkcijo in distribucijo; to planiranje naj bo javna funkcija in izvršena skozi vlado; biti mora ob enem demokratično; naša naloga je skrbeti, da bo demokratično.

(Kakorkoli so Zeidlerjeve ugotovitve o stanju sedanje S. P. korektne, pa je v konfliktu sam z seboj glede metod, ki bi vodile v izhod. Na enemu

kraju prisnava, da so si socialisti v Wisconsinu s pridruženjem v PPF ugonobili svojo lastno organizacijo, a v svojem dolgem članku predlagajo, da bi bilo morda najprikladnejše ime Socialist Party opustiti, se združiti pod kako novo označbo in delovati za socialistem bodisi v eni identični stranki povod (v republikanski ali demokratski), ali pa naj se socialistične "pressuri" grupe odločijo za bolj elastično pot, to je, da bi v vsaki državi imela svobodne roke pridružiti se tisti stranki, ki je najbolj liberalna.)

Taka aranžma bi naše strukture od sedanjega tv mislih imena v tem slučaju le wisconsinsko S. P.) materialno nič ne spremehila. Razumeti pa je treba, da ne bi bilo v skladu z delom socialističnih "pressure" skupin, ako bi njeni člani pridali še kakki drugi, ali, drugi konkurenčni "pressure" grupam.

Vprašanje spremenitve imena socialistične stranke je treba vzeti resno v pretres. Jaz razumem stvar tako, da nas znamo le bistvo socialistizma, ne pa ime; in če izprevidimo, da nam je ime v oviro, potem ga lahko mirne vesti sprememimo ne da bi pri tem kaj afektiralo naše cilje in namene.

Pod označbo, da smo socialisti, trpimo 75 let zasmehovanja in sramotitev, ki so ga sipe na slike in posedovali.

Sedaj pa imamo k temu še dodatno breme, namreč ljudem pojasnevati, v čem se razlikujejo od Stalinovega socializma in Hitlerjevega socializma. In to vse je prišlo v času, ko je ljudstvo bolj dostopno sprejemajo manj principov kolektivizma ko kdaj prej. Kaj naj storimo?

V razvozljjanje na to vprašanje naj poudarim, da sem jaz, tajnik socialistične stranke v Wisconsinu, in bil v wisconsinskem časopisu oglašan kot tak, dobil (5. novembra) 356,000 glasov, dočim jih ne bi prejel niti toliko kot Thomas, aki bo bil označen v socialistični namesto v koloni progresivne stranke.

(Zeidler je bil kandidat progresivne stranke za državnega tajnika. Thomas je prejel nekaj nad 15,000 glasov; kandidat je bil imenovan socialist.) Zeidler nato razpravlja o vprašanju financiranja glavnega urada. Priporočil je za leta 1938, da naj bo članarina stranki \$2 in vsak član naj prejema njen glasilo. Njegova sugestija je bila odobrena pred nekaj tedni na seji eksekutive v New Yorku.

V glavnem uradu (national office) ni potrebno imeti velikega štaba. Na vsak način pa naj se nikar ne vzpodbuja mladžev (youngsters), da se bi obesali po uradu, v pričakovljaju, da si ujamejo kako boro službico v njemu.

(Kdor je poznal strankin glavni urad v Chicagu, ve, kaj je Zeidler s tem misli. A tudi v lokalnem uradu v New Yorku, kamor je gl. urad sedaj premeščen, hi bilo nič boljše.)

Smrt dveh pionirjev

V Chicagu sta preminula dva rojaka, ki sta bila posebno v mlašjih letih znana ne le v svoji naselbini, nego daleč naokrog.

Prvi je Anton Horvat (Horvat, po domače Bobenček), star okrog 80 let. Rojen je bil v Žužemberku na Dolenjskem.

V Ameriko je prišel pred pričakovanjem 60 let. V Širši javnosti je postal znan vsled svoje trgovine z likerji. Obratoval jö je v Jolietu in nato nekaj časa do prohibicije v Chicagu. Oglasaš je bil v vsakih taborih, da bo vsi Ameriki tudi svojo tovarno kranjskega brinovca, sliševanje in sličnih pijač.

Imel je štiri hčere. Ena izmed njih je poročena z Jos. Rusom v Pueblo, Colo., druga z Geo. Brožičem na Elyju, Minnesota, tretja z nekim Ircom, četrta pa je še neomčena.

V svoji trgovini z žganjem je dostikrat prepotoval vse naselbine in razvil svoje začetno gospodarsko obrt v veliko likerško podvzetje. Vsled prohibicije, slabih investicij in drugih okoljčin je veliko svoje imovine izgubil. Poslednja leta je živel v Oak Parku (v čikaški okolici).

Pred leti se je zelo rad udeleževal prireditve kluba št. in

publikacij. Nikjer in nikoli tičnika. Napredna zavest jo je vedno silila k delu za vse, kar je naše.

Doma je bil ed. St. Vida pri Stični na Dolenjskem. V Ameriki je živel nad 33 let. V obnašanju je bila skromna, preprosta žena, prikupna v pomenitih in razumna naprednjakinja.

To je pričal tudi njen pogreb, ki se je vršil na Highland pokopališče. Zapusča moža in dve hčeri. Blag ji spomin.

V glavnem uradu bi morale biti, prvič usoglašanje raznih aktivnosti, skrbeti za pravilno financiranje glasila, aranžirati razne akcije, ki jih zahtevajo tekoči dogodki in storiti vse v svoji moći vzpodbuji lokalne organizacije statii na svojih nogah in držati svoje zadeve v redu.

V glavnem odboru (eksekutivo) stranke naj izvolijo zastopnike lokalne organizacije. Milwaukee organizacija na primer je sedaj v strankini narodni eksekutiv brez zastopnika, čeprav je štela nekaj časa četrtno takih članov, ki so prispevke fakteno plačevali. Posledica je, da je milwaukeeška organizacija ne samo brez stikov z narodno organizacijo (ameriško socialistično stranko) nego izraža tuhi dladost do nje.

(Op. u.—Socialistična stranka pod sedanjim vodstvom ima za pravilo, da svojih notranjih problemov, hub in težav ne oheva na veliki zvon. Vzrok je, ker smatra, da bi take reči skodeli pri njihovih simpatikarjih, drugi vzrok pa je, ker nima sredstev za vzdrževanje revije, s kakrino je sicer po skutis, a je moral preneshati. Izdaja pa za svoje člane diskusijski buljet pod imenom Hammer and Tong, tiskan na mimeografu. Marsikata red v njem je zanimivje in poučnejša, kot pa članki v Cellu.)

Iz tega buljetu smo prevedli vse glavne stavke Zeidlerjevih izvajanj o sedanjem stanju stranke, v ne občutju na veliki zvon. V

MIRAN JARC:

ZIDARJI

"Postoj, Janez!" me je ustavil moj oče, ko sva se približala visoki zgradbi, ki so jo pravkar dogradili. Široka in vsa rdeča od surovih zidakov, z okenskimi odprtinami, za silo zabitimi z deskami, je stavba mogočno zapirala nekoč tako prostran pogled preko sedanjega stavbišča na zlata žita polja, pobočne travnike, gozdove za njimi in planine v ozadju. Na tem pašniku, po katerem smoso včasih podili za žogo, prevrčali kolice in se borili za premoč, je bilo zdaj novo šolsko poslopje. Okrašena smrečica na slečnu novo pokrite strehe je pričala, da so zidarska dela končana.

"Postoj, Janez!" me je opozoril oče. "Ali ni lepo? Glej, tam, kjer se je prej širila zauščena trata, se vzpenja iz zemlje nov stvor človeških rok, nova trdnjava razuma in izraz neugnane človeške volje do dela in napredka." Tako nekako mi je govoril oče. Lice se mu je kar smehljalo od radosti, stara zidarska krije spet zavrelo v tem možu, ki je štirideset let zidaril po vse bližnji in daljnji okolici, in še v mestu je mogel pokazati marsikako palačo, ki je v njenem zidovju bil posušen znotraj njegovih delavnih rok.

Bil sem še premlad, da bi mogel čutiti radost moža, ki se je spet živo zamislil v prošle čase.

"Fant, kaj pa ti veš o delu! V knjigah tičiš in premlevaš modrost, ki so jo našli drugi pred teboj zate. Pa s kakšnim trudom so jo odkrili. Zivljenje so morali nekateri dati za to modrost. Ti pa jo ponavljajo in si domišlaš, da si učen. Kajpak! Premlad si še, kako bi le mogel spoštovati može dela in misli. Čakaj, ko boš poizkusil sam. O blaženi trenutek, ko boš lahko vzkliknil: 'to je delo mojih rok. Lahko boš prijet in otipal stvar, ki si jo napravil sam in katera koristi tudi bližnjemu...' Tako nekako mi je govoril, ko sva stala pred novo stavbo. Vhod sta vokvirala dva težka stebra, med katerna so bila vdelana zasilna vrata. Pred njimi so bili zbrani zidari, starejši izkušeni možje, pa tudi mlajši težki, nosači in začetniki. Na lich se je vsem razdevala vedro sproščenja in oddih po napornem delu. Odpravljali so se na skupno pogostitev, na katero jih je povabila stavna družba.

"Vidiš," je spet spregovoril moj oče, "ko gledaš takšno hišo, se ti zdi to kaj preprosta stvar, kot da stoji že od pamтивka, kdo bi si tedaj z njo še belil glavo. Toda zgradili so jo, to pa ni kakor strah, ki je notri votel. Vob krajem igra pa nič ni. Pa kaj bi ti besedil. Rajšti pokažem, kako raste taka čudna gora iz zemlje, da boš znal spoštovati vse tiste, ki so jo napravili, vse od učenega gospoda arhitekta, ki jo je prvi imel že v glavi in jo vrgel na papir, pa do zadnjega fantiča, ki je prišel z doma za kruhom mešat apno, cement in peselek, ali pa podajat zidake v izurjene roke zidaru na odr."

SLOVENSKIE IN ANGLEŠKE KNJIGE

Največja slovenska knjigarna v Zed. državah

Pišite po cenik PROLETARCU

2301 S. Lawndale Ave., Chicago

"VSE JE MINLJIVO . . ."

Gornja slika je iz leta 1931. Na nji sta jugoslovanski kralj Aleksander I. in njegov svak rumunski kralj Karl II. Slikana sta bila na krovu jugoslovanske dvorne jahte. Aleksander je bil tedaj na vrhuncu svoje moći. Leta 1934 je šel na triumfalni obisk v Francijo. Toda komaj se je sprejemna parada v Marselju, kjer se je izkral, dobro razvila, je skočil k njegovemu avtu atentator in izpraznil v Aleksandru svoj revolver. Pri tem je ubil tudi francoskega ministra vnačilj zadev Louisa Barthoua, ki se je vozil z Aleksandrom.

Rumunski kralj Karl se je dvignil v moči in vplivu po smrti svojega svaka je bolj, toda leta 1939 so se mu že začela majati tla pod nogami. Lansko poletje pa je moral zapustiti prestol in izkazati iz Rumunije. Sedaj je v svojo ljubico Magda Lupescu in z njunim spremstvom jetnik v Spaniji. Rad bi v Zed. države, v Kanado ali v Južno Ameriko, toda Španija mu na zahtevu nemike vlade ne pusti naprej. Aleksander je svojo službo častno končal, Karl pa je "ubežni kralj", o katerem nima v Rumuniji nihče dobrše.

Nekaj dni pozneje sem že znam stekel na stavbišče. Tako

me je imelo, da bi se najrajski kar pomešal med zidarie. Kar z očmi sem požiral rastočo stavbo. Tam, kjer so globoki rovi še pred kratkim rezali zemljišče, je že stal zid. Dva moža sta polagala zidake na podlago iz malte in jih urejala v lepi vrsti. To sta delala s tako ljubeznijo in vnemo, kakor otroci, ki so zatopljeni pri svoji igri. Zdaj pa zdaj je kateri pololiž na novo vrsto vzdanih zidakov desko, da se je s pogledom na grebljico prepričal, ce leži sklad vodoravno. Drugi pa je prijet svinčenco na dolgi vrvici ob steni in merit navpičnost dograjenega zidu. Na nasprotnem koncu stavbe se je bil zid povzpel že celo nadstropje visoko. Posode z malto so krožile na vrvi, prazne dol, polne vrat, v enakomerem ritmu in z isto enakomernostjo so se gibale roke delavcev. O to stotere gibajoče se roke! Roke, ki so z omotico (zidarska kela) tlačile malto med zidake, roke, ki so zabiljale deske in oporna debla v ogromen oder, roke, ki so prešipavale grobije in peselek skozi velika železna sita, mešale apno, iztresavale cement, da se je vse okrog prasišlo, tesarile debla v brunu! O, od sonca ožgani zdravi obrazci mišičastih mož, samozavestno zrocili na radovedne pohajače in sprehajalce, češ, mi smo tisti, ki izpreminjam podobo trgov in mest.

Pozneje sem gledal, kako zidajo velike palače v pet, šest nadstropij. Ropot strojev, ki so vlačili v višino cement in zidače, ali pa železne žice in mreže, traverze in prečnike se je zlival s kretanjem človeških bitij-delavcev, ki so tam zgoraj majhnji in nemi kot lutke goma-

zeli na vrhovih še nedodelane ogromne stavbe. Vse se je vrnilo po neki skrivnostni volji, po nekem neznanem ukazu, ki je družil te tisočerje raznolike ljudi iz vseh vetrov in končev zemlje v eno samo delavno bitje. Videl sem tudi žalostne in grozne prizore, ko je zidar omanih z odrin in strmoglavlji v omotično globino. Rešilni avto ali takojšnja smrt sta nesrečni pretrgrala ritem dela.

Kje je tisti skrivnostni zapovednik, po čigar zakonu se ustvarjajo dela vseh vrst veličin in razsežnosti od preprostih hiš in poslopij pa do močnih in razkošnih palač in katedral?

Arhitekt je tisti skriti zakonodajec lepote in mere, ki jo mora izkazovati sleherna stavba. O, kako rad bi si takrat ogledal tega moža, ki iz čuta za obliko in smisel ustvarja skupno s tisoči delavcev velike hrame lepote v trajno slavo in čast človeški delavnosti. Želja biti delček v družbi zidajočih ljudi me je bolj in bolj prevzemala in viharila, dokler ni stopila pred me kot zahteva bodočega poklica!

Danes sem sam — arhitekt. Rišem načrte za stotere stavbe, za hišice, ki bodo v njih prebivali skromni uradniki in mali ljudje, za skladisca, ki jih bodo polnine zaloge blaga, za stanovanjske palače, banke in tovarne. Iz mrtvih mrež, črt in krivulj, iz mravljih številk in računov, iz risb, ki kažejo posamezne dele bodoče stavbe, iz tlorisa in fasade, in naposlед iz miniaturnega modela v mavcu pa se vedno znova in znova vidi obrazje vseh tistih neznanin, od vseh vetrov pribeglih delavcev, težakov in kopačev, tesarjev in zidarjev, mojstrovin in polirjev, brez katerih bi se takoj si jasnen zasnetek ostal le prelep sen, ki se ne uresniči nikoli. In še na nekaj se tolkrat spomniam: na tisto davno uro iz mladosti, ko me je moj dobr oče povedel s seboj pred stavbo s smrečico na slečnu. Tista smrečica mi je ostala v spominu kot znamenje zmage duha nad gmoto, volje nad lenobnostjo, lepote nad neredom in življenja nad smrto.

Zato na naše milwauške so-druge apeliram, naj se vrnejo v JSZ, da bomo delali enako v iste namene v bodoče, kot v prošlosti, kar bo v korist milwauški naselbine in vsemu delavstvu.

Rečem, da bi sam šel v Milwaukee in sem prepričan, da bi dobil dvi sti oglasov in naročnikov Proletarca, toda ne utemnem. Zato želim, da bi to nalogu vrilišči tamošnji sodruži. Torej Milwučani in Westallčani, kaj mislite o tem mojem priporočilu?

Letna seja in zabava Družabnega kluba Slovenskega centra

Chicago, III.—Dne enajstega januarja letos je v dvorani Slovenskega delavskega centra imel naš Družabni klub svojo letno sejo skupnega članstva, da sliši poročila odbornikov o poslovanju skozi leto 1940, na redi potrebe skele za upravo v letu 1941, ter da izvoli nov odbor.

Iz poročil odbornikov je bilo razbrati, da klub dobro napreduje, in da je članstvo zavoljeno ker ima vrt, balinšče in lastne prostore za oddih in zabavo. Skozi leto so bile tri članske domače zabave; dve na katerih se je serviralo pivo in druge milejše piže ter okusne vložke, po pet centov komad, tretja pa po zgoraj imenovani seji, na kateri je bilo pivo, vino, raznovrstna sodavica, večerja in godba — vse brezplačno. Klub hoče s tem pokazati članstvu, da tisti dolar letne članarine ni vrhen proč, ampak je vložen kot asessment, ki v dobitkih proporčno nadkrijuje vse zavarovalniške družbe! Kajti one večinoma plačujejo šele po smrti, tu pa se pogostimo vsake štiri mesece enkrat tako po domače, da postaja med našim članstvom čimdlje tesnejša vez bratoljubja, iskrenega priateljstva in bratstva. To pa tudi omogoča, da Družabni klub rapidno raste. Zdaj steje 340 članov. Seveda so nekateri zaostali z asessmentom, kar se pripeti pri vsakem društvu; vendar pa obstaja upanje, da bodo letos vsi obnovili svoje članarine, ter zraven predlagali še svoje prijatelje za sprejem v klub. Sentični glavni seji je bil, da ob koncu leta 1941 Družabni klub mora šteti 400 plačanih članov (paid up members). To je priporočljivo zato, ker vsaka organizacija rabi denar za svoje poslovanje, ravno tako tudi naš Družabni klub. Čimveč nas bo, temeljaje bomo izboljšavali vrt, balinšarske aleje, ter naše klubove prostore. Na seji se je govorilo, da će bodo naša finančna sredstva dopuščala, bo to zadevni odbor povečati klubovo shajališče že letos. To bi bilo priporočljivo tudi zaradi obiskovalcev iz drugih krajev. Letos se bo v Chicagu vršil dan SNPJ, pa je gotovo, da nas bodo mnogi posetili. V večjih, izboljšanih prostorih jih bomo vse lepše sprejeli, kot pa je nam to mogoče v sedanjih. Zato kot predsednik klubu toplo priporočam vsem članom in članicam, da letos točno obnovimo našo članarinu, ki je en dolar letno za vsakega posameznika. Isto tako plačajo samo en dolar novi kandidatje, ker je vstopnina pri nas prosta. Predlagajte svoje prijatelje!

Kot sem že omenil, je bila po seji prosta večerja, pijača in ples — torej najlepša točka večernega programa. Klobase-krvavice in nekaj drugih, je podaril Mr. Anton Kegel in njegova družina iz Willow Springsa, kjer imajo svojo gostilno in lep vrt za piknike in druge prireditve. Ker je njihov prostor od Slov. delavskega centra oddaljen le petnajst milij, vam priporočam vsem članom in članicam, da letos točno obnovimo našo članarinu, ki je en dolar letno za vsakega posameznika. Isto tako plačajo samo en dolar novi kandidatje, ker je vstopnina pri nas prosta. Predlagajte svoje prijatelje!

Kot sem že omenil, je bila po seji prosta večerja, pijača in ples — torej najlepša točka večernega programa. Klobase-krvavice in nekaj drugih, je podaril Mr. Anton Kegel in njegova družina iz Willow Springsa, kjer imajo svojo gostilno in lep vrt za piknike in druge prireditve. Ker je njihov prostor od Slov. delavskega centra oddaljen le petnajst milij, vam priporočam vsem članom in članicam, da letos točno obnovimo našo članarinu, ki je en dolar letno za vsakega posameznika. Isto tako plačajo samo en dolar novi kandidatje, ker je vstopnina pri nas prosta. Predlagajte svoje prijatelje!

Ob zaključku vabim vse delničarje Slovenskega delavskega centra in člane kluba št. 1 JSZ, izmed katerih vsak zastopa eno delnico SDC, da se vsi do zadnjega udeležite letne seje te korporacije v soboto dne 25. januarja ob osmih zvečer v lastni dvorani na 2301 S. Lawndale ave. Ta seja bo zelo važna zato, ker se bo razpravljalo o povečanju prostorov in izboljšanju notranjih in zunanjih naprav.

Družabne pozdrave vsem — in na svidenje na delničarski seji.

VOLITVE V NOVI ODBOR JSZ IN PROSVETNE MATICE

Dne 6. januarja 1941 so se pričele volitve v odbor JSZ in Prosvetne matic. Trajale bodo do včetvega 10. februarja. Tajnike prosimo, da naj izid glasovanja sporoči takoj po omenjenem datumu. Potrudite se tudi, da dobre glasovnice vse članske domače zavodilom, da naj jih vrnejo takoj čim jih izpolnijo.

Kandidati so:

Eksekutiva, člani iz čikoškega okrožja.

(Glasujte ne več kot za pet kandidatov)

**ARTACH ALICE
DRASLER JOSEPH
GODINA FILIP**

**TURPIN KRISTINA
VIDER FRED A.
ZAITZ FRANK**

Kandidati v širši odbor eksekutive

(Glasujte ne več kot za pet)

AIDICH LUIS, Springfield, Illinois.

BENEDICT PETER, Detroit, Michigan.

BOŽIČ ANDREJ, Cleveland, Ohio.

JANKOVICH ANTON, Cleveland, Ohio.

KOKLICH JOHN, Strabane, Pa.

MEDVESHEK MILAN, Cleveland, Ohio.

SHULAR ANTON, Arma, Kansas.

TERCELJ JOHN, Strabane, Pa.

TURKMAN ANDREW, Cleveland, Ohio.

Kandidati v nadzorni odbor JSZ

(Glasujte ne več kot za tri)

SODNIK FRANK, Chicago, Ill.

TAUCHAR FRANK S., Chicago, Illinois.

ZAITZ ANGELA, Chicago, Illinois.

ZAITZ ANTON, Chicago, Illinois.

Kandidati v prosvetni odbor

(Trije odborniki morajo biti iz čikaškega okrožja. Glasujte za tri.)

MOLEK IVAN, Chicago, Illinois.

OVEN JOSKO, Clarendon Hills, Illinois.

RAK JOHN, Chicago, Illinois.

Kandidati v prosvetni odsek iz zunanjih krajev

(Glasujte ne več kot za dva)

BERLIZG JOHN, Detroit, Michigan.

CESEN FRANK, Cleveland, Ohio.

JONTEZ IVAN, Cleveland, Ohio.

KRISTAN ETBIN, Grand Haven, Michigan.

Kandidat za tajnika JSZ in Prosvetne matic

POGORELEC CHARLES, Chicago, Illinois.

Volitve odbora, ki so sedaj v teku, bi se imele izvršiti že na zboru 4.-

• • KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Nevihta v HBZ je doceela pri kraju in se spremenila v lepo vreme. Glavni odborniki si priznajo obletna, rojstna in druga jubilejna slavlja. Ljudem je to všeč, ker so deležni pojedin, plešejo in se veseli, odbornikom pa je tudi ljubše, če si svojih služb ne grene s preprije. Najbolj zadovoljen pa je senator William Boyd (Boi). Kajti ugnal je vse skupaj. — R.

HBZ je po pravilih edino in samo bratska organizacija. Se ne umešava v politiko in ne v delavske spore. Ampak tista določa je samo na papirju. Ko je bil izvoljen za predsednika CIO Philip Murray, ki ga "Zajedničar" označuje za "devout Catholic", mu je izvršni odbor HBZ poslal čestitko ne le v parbesedah, nego kar v dolgovzni resoluciji z "whereas" tu in "whereas" tam. Urednik Petrak se je nekoliko čehljal, češ, "naši" (hrvatski) komunisti so tiči! Petrak jih pozna, ker je bil nekoč eden izmed njih. Sedaj, oziroma že nekaj let pa ga imajo na piki in ga misijo izpodriniti pod pretvezo patriotskega. Kajti verjemite ali ne, hrvatski komunisti v Pensylvaniji "bitajo" danes v patriotsku vse druge. — R.

Za imena nismo v zadregi. Fr. Barbči ki v Prosveto proti nam marsikaj urine, pravi v nji, da smo "social-demokrati". Njegov korespondent Vidmar meni, da smo willkiejevc. Juštčični departament zvezne vlade nas v pismih naziva za "Slovene Communists". Mrs. Musich v West Allisu ima za nas nazive, kakršnih se ne sme tiskati. Nekateri, ki niso hoteli kučiti naših koledarjev, so ga odklonili zato, ker nočejo, da bi za njihov denar "cigare kadil" (v našem uradu ni nobenega kadilca). S. Jauch nam je dal v dar za našega "priatelja" metropolčana Barbča, on pa enako vladno že dostikral Jaucha in njegove tovarše. James Debevec ima žal naš poln leksikon naslovov. O, ne samo on! Tudi nekdo, ki že dolgo iše "new beginning", je nam postregel s titelom. In dalje Radu Staut, Ivan Jerič itd. "Naprej", ki se je tudi pečal s takimi rečmi, sicer ni več, a njegova peta kolona je še na delu v raznih oblikah.

Newyorški komunisti, ki se na raketirstva dobro razumejo, kolektajo za rešitev nemškega komunističnega voditelja Thälmanna, ki ga ima Hitler v ječi od kar je na vladu. Pravilno in pravilno bi bilo, ako bi Browder rajše apeliral na Stalina, ki

nikdar bilo ni) gre Jeričevim in Debevecem še vedno po glavi. Dober tek. Kar se je za JRZ dobilo in potrošilo, je bilo do pike natanceno objavljeno in pojasnjeno. A "kraljevaši" o svojih računih tega niso storili, dasi so potrošili že samo v svojem uradu v Washingtonu veliko več kot pa JRZ za vse svoje aktivnosti po vseh Zed. državah in Evropi. — P.

Magazin "Friday" je bil ustanovljen v nadomestilo za prejšnje direktno komunistične revije. Zastopa "novo linijo" v smislu borbe proti Angliji. Pravi, da je med umrlih moških skoraj polovica več negozensk, "ne da bi bilo slednjih manj . . ." Nato je ženskam, ki njegove reči v Glasu Naroda baje zelo rade bereo, naslovil tale kompliment: ". . . nužen, se pač povod branijo kamor pridejo, ker so samo za zdražbo . . ."

Ameriška Domovina je porabila že mnogo kolon v polemikah po nepotrebni, še posebno pa nedavno tiste, v katerih je nam dokazovala, da je za osvoboditev Slovencev "izpod tujih vlad". Njen urednik, ali kdor je že bil, je napisal resolucijo in jo predložil shodu, ki se je vrnil v spomin Antonu Korošcu. Poslana je bila s shodo zvezini vlad in jugoslovenskemu poslaniku, morda tudi kakemu kongresniku in vstavar pa razbobljana v A. D. Letemmu niso poslali tudi Svetne Očetu? Če kdo, on ve, pod katerimi "tujimi vladami" so podjavljenci Slovenci! In če sploh kdo, je očena sila na svetu, ki zahteva (za Slovene pod Italijo) stori lahko marsikaj dobrega. Ameriška Domovina na opazko v Proletarčevih komentarjih pojasnjuje, da so imeli resolucijo v originalu dolčno napisano, to je, da so bile vlade (menda le dve vlad) v nji imenoma navedene. Toda ko so potem pokazali stvar juristi (advokatu), jih je "pučil", da naj ne označijo z imenom nobene države in nobene vlade. Pa so stvar spremeniли tako, da nima ne repa ne glave. Janez Debevec, Jager etc., aka bo reševali Slovence "izpod tujih vlad", nikar se v ta namen obračati na "juriste"! In če že morate, ako stvari sami ne znate pravilno napisati, pojrite vsaj k takemu juristu, česar obzorje sega preko senclairske okolice. — J. P.

Joseph Jauch je nekaj le v pravem, ko trdi, da so nekateri izrabili, ali pa hoteli izrabiti JSZ za testivo k "pozicijam". Urednik Proletarca mu odgovarja, da ne. V splošnem je uređnikova utemeljitev pravilna. A če bi popraskali do dna, bi se dobil tudi izjeme. To bi sicer pomenilo osebnosti, a resnici ne bi škodilo. — J. P.

Milijondarski fond (ki ga

nikdar bilo ni) gre Jeričevim in Debevecem še vedno po glavi. Dober tek. Kar se je za JRZ dobilo in potrošilo, je bilo do pike natanceno objavljeno in pojasnjeno. A "kraljevaši" o svojih računih tega niso storili, dasi so potrošili že samo v svojem uradu v Washingtonu veliko več kot pa JRZ za vse svoje aktivnosti po vseh Zed. državah in Evropi. — P.

Izvestja in Pravda v Moskvi sta potrošili nad tri kolone vsača v slavoslovju "mirovemu kongresu" (komunistov) v Londonu, a le nekaj vrstic zgodovinski poslanici predsednika Roosevelta v zveznem kongresu proti fašizmu. Mi kajpada nismo presenečeni radi tega, ker nismo bili nikdar "apizarji" Browderjeve stranke.

Wendell Willkie je bil v čeških Tribuni napadan pred nominiranjem, nato slavljen na vse pretege, sedaj pa zopet napadan na vse pretege, ker se je odkrito izjavil za podpiranje Anglike in za odobritve Rooseveltove predloge v ta namen. Willkie gotovo ni za podpiranje Anglike zato, da bi socializem zmagal v nji, a prejkonje, da bi bila zmaga nacizma za ameriške kapitaliste še slabša, kot pa zavladanje delavske stranke v Angliji.

Katoliška hierarhija v Zed. državah je v ospredju "apizarstva". Sicer niti eden njenih svečenikov ne pravi, da je za fašizem, ali za Hitlerja. Mussolini, ali za totalitarnost. A to kar počno, je vzlje temu voda na miln hitlerizmu. Katoliški Irci v tej deželi so najprvo Irci, v drugi vrsti sovražniki Anglij, in v tretji pa fanatični katoličani. Vzlije temu raje pomagajo Hitlerju kakor Churchillu. Rajše sovražniku svoje cerkev kot pa njenim zaščitnikom.

Keep U. S. Out of War. Fino geslo, aka ga ne bi s toliko silo podpirali hitlerizem in njegovi sotopljeni v Zed. državah.

Angleški letalci so skušali vreči nekaj bomb na Reko. Imeli so dober namen, toda predno so prišli do tal, jih je zaneslo na Sušak. Rim je bil rati tega incidenta jako vesel, ne pa prebivalci Sušaka.

Hitler se zelo norčuje iz ameriškega zlata, ki leži močno zastrženo v jamah kentuckyh hribov. Nemčija nima zlasta, pravi on, toda denar ima vseeno. Je pa znana resnica, da

ima vrednost edino v rajhu. Cekin pa jo ima povsod, čeprav je prepovedan. Ko so naciji vzeli velik del Francije in ji dali okupacijski režim, so Pariz in Francijo preplayili z nacijskimi markami. Z njimi vred so tudi francoski papirnat franki postali denar brez vrednosti. A ljudje so prisiljeni jemati za dobro blago ničvredne franke in še bolj ničvredne nacijske marke. Je pa v prometu še nekaj cekinov, ki so sicer prepovedani, a si jih ljudje vendarle žele. Cekini po 20 frankov so že bogastvo, kajti kdor ga ima, dobi zanj v Parizu 600 papirnatih frankov in tudi več. Če pa ga zaloti pri tem čujece oko postave, je lastnik ob cekin in še v ječo mora povrh. Oblast pravi, da to dela v zadovoljitev tistih, ki so v pomanjkanju celo za papirnate franke.

Zed. države pred invazijo niso v nevarnosti. Tisti, ki dokazujo, da nas Hitler jutri še ne bo napadel, so v pravem. Tudi Japonska ne bo še tako kmalu prihramela v Californijo. Strasti z oboroženo invazijo bi bilo neumestno. A resnica je, da je Hitler že v Zed. državah s svojo peto kolono in pa s trgovskimi ter političnimi agenti — posebno v Južni Ameriki, ki jo misijo vzeti za nemški tržišči ob angleška mornarica pospravljeni z morja.

Nasi "prijatelji" (slovenski in drugi), ki so misili pod pretezo borbe "za stranko" ugodobiti JSZ in Proletarca, so se ukancali. O tem se bo doalo ob priložnosti napisati zanimivo poglavje.

Edina vzorna žena. — V eni prejšnjih številk Proletarca je mislila, da beseda "kranjske" že sama na sebi pomeni "klobase". Korektor je tisto dodadbo videl, a je ni črtil, ker bi bilo treba preveč vrstic znova prestaviti. A soglašamo s K. Junko, da bi za kranjske "klobase" beseda "kranjske" zadostovala. In ker smo že pri klobasah — kaj, če bi začeli zaenjo z borbo proti močni pijači tudi boj proti klobasam...?

John Chemazar.

RAZNOTEROSTI

Bridgeport, O. — Ker pošljam še ostale novice za Am. druž. koledar, katerega smo razpečavali v vseh tukajnjih naseljih in se čitatelji o njemu pojavljajo izražajo, naj k temu nikeliko poročam, kaj so nam rekli ljudje, ko smo jim to knjigo ponujali. Res, da mi je neki dopisnik v Prosveti z dne 9. januarja dejal, da ko hitro mi "kakšna starša ženica kaj reče, že letim in brž napišem in ob enem mislim, kako da vse vem..."

Well, pa naj bo po njegovem. K temu naj le konstatiram, da jaz ne pišem čenč, ki bi jih kakšna ženska (ali pa kak moški) natvezila. In to ne v Proletarcu in ne v Prosveti. Opisujem pa razmere in dogodek v teh krajinah, bodisi kajkor jih vidim sam, ali pa črpam iz lokalnih listov. Ali pa pišem odgovore, če me kdo "lopne", pa naj bo to kdorkoli.

Je pa fakt, da ako pišeš v liste, moras biti pripravljen, da "jih dobis", aka tudi delaš še tako dobro in poštem. To vzbudi moram častno na znanje. Nikomur ne zamerim, aki me "postregla", kajti ako je v zmoti, mu ne bom ostal dolžan.

* * *

S knjige "Senca preko pota", katero je izdala Prosvetna matica, so bili ljudje zadovoljni. Vzlije temu raje pomagajo Hitlerju kakor Churchillu. Rajše sovražniku svoje cerkev kot pa njenim zaščitnikom.

V klub Naprek št. 11 JSZ sta pristopila Valentin in Julia Kobler iz Glencove, zvesta, dolgoletna naročnica Proletarca in drugih dobrih publikacij. Kot se sliši, se jih nam pridruži še nekaj od tam.

V Proletarcu z dne 8. januarja sem čital v zapisniku Konference JSZ in PM, ki se je vrnila v Waukeganu, o odstopitvi kluba v Milwaukeeju od JSZ. Stolp mestne hiše je imel nam v pozdrav električni napis. Bili ste z nami gostojujni in vsemi smo se z vami počutili kot ena družina.

Ali danes? Kdo sedaj županuje v mestni hiši? Kdo je šerif? Jaz in drugi dobro vemo, da tega niste krivi vi, in ne vodimo JSZ. Niti ne zadnji zbor JSZ lansko leto v Clevelandu, ne referendum, ki smo ga imeli minuto jesen.

V soc. stranki se dogajajo procesi, nad katerimi mi nima-

lovatvi naprej pod našim skupnim okriljem za napredek našega ljudstva in za boljše življenske razmere. Mogoče so se prenagliili. Pomote se lahko pravni, dokler ne prepoznamo. V istem Proletarcu čitamo, da milwaukeeški Obzor že udriha po slovenskih socialistih, po socialistih sploh, še posebej po sodružju. Radljiv in namiguje, da se poviški zbor Naprek več ne ogreva za "soc". Bajec je Obzor Radljiva brutalnapadel in citirano iz njega, da naj mu jih kdo naloži (Radljiv) še po zobe. Radljiv je že več let bolan, a Obzor mu očita, da ga mora rediti na zaeno z drugimi davkoplačevalci, dalje pravi, da je (Radljiv) delomržen in ga sploh bliži kolikor najboljše zna.

Dokler je bil Radljiv zdrav, vemo, da je (pa če tudi ima morebiti kakšne hibe — kdo pa jih nima?) pomagal v našem gibantu in napolju naprednih podpornih društv kolikor je mogel. Delal je tudi v prid JSZ in Proletarca. Smatram, da je vreden s. Radljiv vsega spoštovanja.

Sicer pa v Milwaukeeju za nas ni še vse izgubljeno. V isti številki Proletarca namreč čital, da je Mary Mihelčič poslala 12 naročnin na Proletarca. Vse priznane nji, ker posnema našo sodružico Dagarnovo v Clevelandu, ki tudi agira v svojem kritiziranju sedanjih vodilov soc. stranke rabil še vse bolj obsojevalne besede, kot pa jih gori citiram.

*

Sicer pa je neštetni dragi.

Ampak ti ljudje so še vseeno

socialisti in si bodo našli pot v novo delavsko gibanje, ki bo

mednarodno. V svoji izjavi se

je Crosswaith skliceval na Karla Marxja in rekel, da će bi da

nene živel, bi obozil smernice

S. P. za protisocialistične in za

protimednarodne. Crosswaith

v svojem kritiziranju sedanjih vodilov soc. stranke

zvezničkih vodilov je v

češkim odboru v Londonu.

S. Martinek je izborni govornik, navdušen v borbi proti fašizmu, znan socialistični delavec in človek bogatih izkušenj.

Vabilo tudi nečlane, da ga

prihvaja poslušati. Govoril bo angleško. Vstop vsekemu prost.

Ne pozabite. Predavanje bo v

petek 24. januarja zvečer v

SDC.

*

Občni zbor Slovenskega

delavskega centra bo

v soboto 25. januarja

Chicago, Ill. — Letošnji občni zbor Slovenskega delavskega centra se vrši v soboto 25. januarja v lastnem posloplju na

2301 S. Lawndale Ave. s. Joseph Martinek. On pozna položaj tu in

Evropi. Kot tajnik ČNZ ima

stike s podtalnim gibanjem na

Ceskevem, v Nemčiji in direktne

zvezne imama s socialisti in s češkim odborom v Londonu.

S. Martinek je izborni govornik,

navdušen v borbi proti fašizmu,

znan socialistični delavec in človek bogatih izkušenj.

Vabilo tudi nečlane, da ga

prihvaja poslušati. Govoril bo

angleško. Vstop vsekemu prost.

Ne pozabite. Predavanje bo v

petek 24. januarja zvečer v

SDC.

*

Napredek slovenske

zadruge v Waukeganu

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

O DEMOKRACIJI

I.

"Naredimo svet varen za demokracijo!" je priljeno dejal pokojni ameriški predsednik Woodrow Wilson, ko je v zadnjem poglavju svetovne vojne skušal pridobiti ves svet za demokracijo, ne da bi obenem natančno pojasnil in razložil njen pomen. Zato pa je menda tudi ostala beseda demokracija le puhla fraza in narod so se potem z mrzljeno naglico pripravljali na to, kar imajo sedaj, — na nadaljevanje prve svetovne vojne, na medsebojno klanje in ugonobljanje. Svet je ravno dandanes manj varen za demokracijo, kakor je bil še kdaj prej.

Ker je tudi v teh hudičih težkih časih mnogim ljudem demokracija nepristreno na jezik, ne da bi pomisili, kaj pravzaprav pomeni tista beseda, bo bržkone zelo koristno, če se v tej koloni za par tednov pomudimo pri njej ter skušamo razložiti in določiti njen pojem.

V politični znanosti je demokracija ali ljudovlada vladna oblika ali vladavina, v kateri se ljudstvo vlasti samo neposredno ali pa posredno po zastopstvu. Ljudovlada je nasprotje monarhije in aristokracije. V starodavnih grških mestnih državah se je ljudstvo vladalo samo neposredno, v modernih predstavninskih državah pa si narod ždaj pa zdaj izvoli tiste, ki naj vladajo v njegovem imenu, pri čemer odloča večina svobodnih in enakopravnih državljanov.

Z razmahom človeškega znanja se je neprehonomu tudi bila borba za večje politične pravice v državi. Ta boj se je vršil vzhodno s širjenjem prosvetljenosti med ljudstvom in zato je zgodovina civilizacije v nekem smislu tudi zgodovina ljudovlade, ki je bolj in bolj izpodrivala teokracijo, monarhijo in aristokracijo.

Kakor nam je znano iz zgodovine, so se stari Grki prvi zaceteli posluževati demokracije, ker so bili pač razdeljeni v mestne državice. V teh je bilo prebivalstvo maloštevilno in domače. Mislio je v enem duhu. Življenje je bilo kaj enostavno in preprosto. Ljudje so se lahko shajali na javnih prostorih ter skupno pretresavali svoje skupne zadeve. Tako se je godilo pozneje tudi pri Slovanih in še kasneje v Ameriki. Tako se godi še v dan današnjih ča-

sih po švicarskih kantonih.

Ali vsi ljudje, ki so živel v omenjenih grških državah, niso imeli pravice do tega, da bi se udeleževali vladanja. Poleg privilegiranec so bili še sužnji, ki niso imeli prav nobene besede pri določanju zakonov, pod katerimi so živel in garali. Ti so bili politično polnoma brezpravni. Imeli so komajda kako civilno pravico.

Tako ni bila tista demokracija grških državic v bistvu nikakšna demokracija. Kajti ta si je vedno prizadevala odpraviti suženjstvo in njena zgodovina je polna borb, ki so bile potrebne, preden se je človek oprostil suženskih verig.

V Rimu je nastala pet stoletij pred krščanstvom republika po vzorecu pripristih mestnih državic. Toda politična oblast je bila v rokah patricijskih družin s senatom, izbranimi iz njene sredine. Prostaki ali plebejci so se moralj dolgo boriti, preden se jim je posrečilo biti vsaj nekaj oblasti nad rimskim senatom ter ustavoviti takozvane ljudske tribune. Aliko se je rimska moč razpasla po celiem tedanjem svetu, so postali Rimljani grabežljivi v najslabšem pomenu besede, kakov mu to nalaga zvezna ustava.

Večji del tega poročila se peče z obrambo naše dežele in pa v vprašanju naše pomoci v oružju vsem tistim, ki se borijo proti Hitlerju in njegovim pojmovim.

Borba med priviligiranci in pogaženci se je v Rimu vseeno še nadaljevala in mnogokrat je v njej podobnega moderni demokracije. V poslednjih dneh rimske republike sta Cezar in Pompej organizirala politično mašino, ki je bila izdatnejša in bolj pokvarjena od keterenkoli v sedanji Ameriki. Rimski ljudski množice so imelo glasove, ali manjkalo pa jim je kruha. Politični mogotci so jih zabavali z igrami v arenih ter tešili s kruhom. Saj nam je vsem znani rek "Panem et circenses". Toda Cezar in Pompej sta gledali na to, da so dobili kruh le tisti, ki so glasovali po njunih željah. Nekaj sličnega je tudi v naši demokraciji, kjer so deležni deželnih dobrot večinoma le pristaži vladajoče politične stranke.

V srednjem veku ni bilo prostora za demokracijo. Spodjetki je vladala anarhija, kateri je bila kajpak zvesta pajdačica pravica pesti. Obema je za malo časa zastavil pot Karol Veliki, ki je z ognjem in mečem trosil rimsko vero širom po Ev-

ropi ter gazil svobodo šibkejših ljudstev z neprimerno nasilnostjo. Ko ga je 1. 800. o božiču v Rimu kronal tedanj papež za rimskega cesarja, je pa rimska cerkev ukazala vsemu podložnemu svetu verovati v to, da izhaja vladarska oblast od Božja samega in da se morajo zato imeti kralji in cesarji za božje maziljence. S tem je dala pažem in njim naklonjenim vladarjem v roke orožje, ki je stoljetja najučinkovitejše iznizovalo vsa prizadevanja demokratičnih sil.

Prvotno krščanstvo je s svojim lepim naukom bratstva, miru in usmiljenosti res zanetilo v ljudeh nekaj, kar ni bilo znano poganskemu svetu na Grškem in v Rimu poprej, čeprav je Konfucij pet stoletij pred Kristom učil nekaj čisto podobnega. Toda vsi tisti, ki so se v resnicu oklenili onih lepih načel, so postali žrtve cesarskega in cerkevnega imperializma v tistih temnih časih.

Cim bolj je rastla moč rimskih papežev in krščanskih vladarjev, tem manj so bili vpolstevani Kristovi nauki, tem manj je bilost rostora za demokracijo v srednjem veku.

POSLANICA PREDSEDNIKA ROOSEVELTA

Predsednik Roosevelt je dne 6. januarja stopil pred 77. zvezni kongres ter mu podal svoje poročilo o stanju naše dežele, kakov mu to nalaga zvezna ustava.

Večji del tega poročila se peče z obrambo naše dežele in pa v vprašanju naše pomoci v oružju vsem tistim, ki se borijo proti Hitlerju in njegovim pojmovim.

Proti koncu pa so posvečene predsednikove besede našim domaćim zadevam. Z njimi praporča predsednik kongresu, naj ima pred očmi tista reči, ki storijo temelj vsaki zdravi in močni demokraciji. Predvsem je treba gledati na to, da se v tej deželi nudi enaka prilognost mladini in vsem drugim državljanom. Delo mora biti za vse, ki morejo delati; zavarovanje mora biti za tiste, ki ga potrebujejo; biti mora konec posebnih predpravie le za nekatere; treba je obdržati civilne svoboščine za vse; naše prebivalstvo naj uživa sadove in znanstvenega napredka v čimljaj obsežnejšem in vedno boljšem življenjskem merilu. Naš socialno ekonomijo je treba nemudoma zboljšati z ozrom na pokojnino in brezposeljeno zavarovanje. Gledati bi moral kongres tudi na to, da se raztegnejo prilike za primerno zdravniško oskrbo in da se zaposlijo vse osebe, ki to zaslужijo ali potrebujejo.

Po mojih mislih je ta del predsednikovega poročila bolj razčašči naše reakcionarce kakov vse drugo, ker jim kaj takega neznansko zoprimo in neprjetno zveni v ušesih. Zato ni eduno, če ga domala ves kapitalistični tisk v tej deželi naranosturovo obsoja ter predsedniku z vso zlobnostjo očita vodno podpihovanje.

Jaz sem prečital poslanico trikrat, a nisem kljub temu opazil nobenega podpihovanja v njej.

Onim, ki se jih tiče

Milwaukee, Wis. — V Proletarju z dne 8. jan. se je spominil v Komentarjih urednik tudi mene in me "učitelj". Gre se zaradi lojalnosti, katero gojimo napram soc. stranki. Vprašuje, kdo izmed nezmogovitih predsedniških kandidatov je bil pravi delavski kandidat. Ali eselrist John Aiken, ali komunist Browder, ali socialist Norman Thomas. Čudno se mi zdi, zakaj je izpustil Willkieja? Nič čudnega ne bo, če bo metal vse v en koš, da bo pricel nekega dne trdit, da je republikanski kandidat edini, kateremu bi delavstvo smelo dati svoje glasove.

Dalje omenja tudi pevski zbor "Naprej", soc. stranko v Milwaukeeju in Stautovo-Radljevo afero. Nato dodaja, da je tukaj polje zame, ne pa nagnati Čikašnom.

O "Napreju" rečem le, da je v naselbini zelo priljubljen in popolnoma kompetenten se braniti napadov tudi brez principov. V tem oziru nas ne potrebuje, pač pa smo mu potreb-

ni na njegovih prirredityah, na katerih nam vedno nudi dovolj razvedrilna in zabave. Udeleženci pa dajo v povračilo nekaj finančne pomoči, kakršna je potrebna vsaki kulturni ustanovi.

Ko sem se udeležil Napreje 30-letnice, katero je praznoval 1. dec., sem opazil zelo lepo udeležbo, ni me pa brigalo, da bi opazoval, kdo je na vsoč, kot je to storil nekdo drugi. Ko so člani to priredbo oglašali, niso stavili nobenih pogovjev, kdo sme v dvorano in kdo pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa naj nam bi bil poslat vsaj podatke, z naročilom, da naj jih pridremo za obavo. To bi bilo kooperacija, kajti le z njo si lahko vzajemno pomagamo, ne pa na način, kakršnega predstavlja njegov dopis v drugih aktivnosti na prosvetnem polju, v prid klubu itd., lahko napredni stvari resnično pomagal. Ali pa

NO. 1741.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., January 22, 1941.

VOL. XXXVI.

Our Members Help Build Co-ops

Consumers co-operatives in Chicago and vicinity, including Waukegan and North Chicago, did a gross retail business in 1940 of approximately \$1,416,000, the annual statistical survey completed last month by Co-op News, the newsorgan of Chicagoland Consumers' Co-operatives, indicated.

The survey canvassed some 32 co-ops and found that they did a total business of \$1,180,306 for the 10 months ending October 31, 1940. Extending this figure by 20 per cent to get the year's total, results in the estimate given above. The fact that retail sales in November and December always are greater than in previous months would indicate that the actual sales for the year approached one and one-half million.

Membership during the same period showed a 2 per cent increase while sales for the test month of October were increased by 9.7 per cent, which leaves no doubt that the co-operative movement is showing steady growth, even though it is slower than would be desired.

It is interesting to note that the giant Co-operative Trading Co. of Waukegan and the highly progressive Waukegan-North Chicago Co-op with 497 members composing the progressive element among Slovanes in the two cities, accounted for well over half of the sales shown in the survey.

We will not be taking undue credit in stating that much of the co-operative spirit and interest evident among Slovanes in Waukegan and North Chicago has been engendered by our Federation. The leaders in the co-operative movement there have always been closely connected with the JSF and its program for building the co-operative movement.

Our Federation has been one of the staunchest advocates of a strong co-operative movement in the various consumer fields and has produced many leaders in this work. At our last convention the problem was discussed in detail by our members who are active in the various Slovane co-operatives throughout the country — North Chicago, Waukegan, Cleveland, and sections of Kansas and Pennsylvania.

In the new reorganizational program of our Federation article 10 specifically states our position in respect to the co-operative movement.

We believe this to be one field in which the workers can seek and gain immediate improvement by getting the full benefit of every consumer dollar expended.

LABOR RULE IN BRITAIN

From time to time our hopes are raised by stories in the daily papers which tell us that the British workers are going to be the real rulers of the Empire—after the war is over.

The latest prediction of this nature is Mr. W. L. Batt, president of an American corporation and a member of the staff of the National Defense Advisory Commission. He is quoted as believing that a new kind of British system, under the leadership of the working people, is going to emerge from the present crisis.

We are willing to hope. But we just can't feel too certain that a real workers' democracy is in the offing. Of one thing we are certain, if a Socialist England comes into being it will be over the opposition of the patriotic ladies and gentlemen who have been playing the part of parasites for generations. It's a safe bet that the estate holders, the takers of rent, interest and profits, will not willingly be dislodged from the backs of the common people; they must be shaken off.

What the future of any nation will be depends, of course, upon the action—or lack of action—of the workers. If they are able to organize and set up a system of social ownership and democratic government of wealth-producing resources they'll free themselves from the bondage in which they have been held down to the present time. If not, the same old slave system—with variations, of course—will continue.

If a parasite class were willing to see a just economic order come into being they'd not wait until the very existence of the nation were in dire danger before talking about it. That is just as true here in the United States as in Britain.

Some day, if the worst comes to the worst, our own dear exploiters, feeling the need of unity, may talk about a Socialist America—after the crisis is over. Why don't they talk and act in that direction now—before the blow-up of "free" capitalism hits our shores?

Reading Labor Advocate.

JOSEPH MARTINEK AT BRANCH MEETING

CHICAGO.—Special attention is called to the meeting of Branch 1 JSF, at the Slovene Labor Center, Jan. 24, where an important lecture will be heard by a comrade and leading Czech statesman now in this country, Joseph Martinek.

Subject of comrade Martinek's talk will be: "What It At Stake for American Labor if Fascism Wins in Europe?"

We are indeed fortunate in securing Joseph Martinek for this meeting and hope that our members will show their appreciation by attending in full numbers.

A full hopper of routine business will be transacted in addition to elections for the JSF Executive Committee.

Invite your friends along to this meeting and lecture.

Occupational!

Starvation is an occupational disease among sharecroppers. Their bellies suffer from technological unemployment.

Right

Scientists have discovered that the family tree of a labor spy is stinkin' weed.

Wow!

A waterfront worker has found a way to protect himself against cold weather. He gurgles every morning with a pint of anti-freeze.

Guns for Bobbies

London cops, never before armed, are to get revolvers from an American firm.

Can we export some of our strike-breaking thugs along with the guns, just so the bobbies can learn the principles of marksmanship?

Right

Scientists have discovered that the family tree of a labor spy is stinkin' weed.

JSF ELECTIONS ARE NOW IN PROGRESS

CHICAGO.—January 6 to February 10 is the period designated for the general election of the new JSF Executive Committee and its various sub-committees under the Federation's reorganizational setup.

Candidates for the Executive Committee are:

(Local) Philip Godina, Kristina Turpin, Alice Artach, Fred A. Vider, Frank Zaitz, Joseph Drasler, (National) Louis Aidich, Springfield, Ill.; Peter Benedict, Detroit, Mich.; Andrej Bozic, Cleveland, Ohio; Anton Jankovich, Cleveland, Ohio; John Koklich, Strabane, Pa.; Milan Medvesek, Cleveland, O.; Anton Shular, Arma, Kans.; John Terchel, Strabane, Pa.; Andrew Turkman, Cleveland, Ohio.

Auditing Committee: Frank Sodnik, Angela Zaitz, Frank S. Tauschar, Anton Zaitz, (all of Chicaggo).

National Secretary, Charles Pogorelc, Chicago.

Educational Bureau Directors:

(Local) Ivan Molek, John Rak, Josko Ovenc, Clarendon Hills, (National) John Berling, Detroit, Michigan; Frank Cesen, Cleveland, O.; Ethin Kristan, Grand Haven, Michigan.

Ballots have been furnished all secretaries and members-at-large.

Every member should exercise his privilege of selecting the new officers.

Upon completion of the balloting, the elected officials will be announced and the first meeting called.

Pioneer Socialist Dead

The death of Frank Krmenj in Springfield, Ill., last Saturday came as a shock to all who knew him personally or through his activities in Branch 47 JSF.

Editor of Proletarec, Frank Zaitz, attended the funeral and delivered the final words in respect to a faithful comrade.

Annual Stockholders Meeting Notice

CHICAGO.—The annual stockholders meeting of the Slovene Labor Center which will be held at the Center, 2301 S. Lawndale Ave., Sat., Jan. 25, will be one of the most important meetings since the SLC was established, due to the fact that the ever more pressing problem of enlarging the lower quarter in which the Social Club rooms are located, will again be up for discussion.

So far the only drawback to this move has been our financial status, and any plan for improvement upon which we might embark in the near future will have to include a concerted drive for substantial new income in the way of new stockholders. There are many prospects who could and must be prevailed upon to purchase stock.

A complete financial report for the year 1940 will be given at this meeting.

As a stockholder, you should be present in person or represented through proxy.

We can do the right thing for the Center only through co-operation of all concerned.

This year promised to be one of the very busiest that we have ever had at the Center. SNPJ Day, which is scheduled for Chicago, in September, is only one of the extra affairs due to tax our facilities to the very utmost.

Those unable to attend this meeting because of being distantly removed, are urged to send in their proxies properly executed.

TENTATIVE DATES SELECTED

CHICAGO.—At a meeting of the Program Committee of Branch No. 1 JSF, held last Tuesday, preliminary arrangements for Proletarec's benefit program on March 2, were made. Announcements about the program highlights will be forthcoming just as soon as contacts are made and plans crystallize.

"Sava's" Concert date is Sunday, April 20.

Proletarec's Picnic will be held on June 22. "Sava's" Fall Concert on Nov. 30, and the Branch program on Oct. 19.

Tentative 1942 date for the Branch program and "Sava's" concert were selected. April 26 is being considered for the concert and March 15 for the Branch affair.

New Record

A union negotiator says the last employer he bargained with set a new record for stinginess.

The boss held on to a dollar bill so long he pressed out the wrinkles in George Washington's forehead.

A steel worker living in a company shack writes that sometimes he sleeps 50 in a bed. Him and 49 bed bugs.

♦ ♦ ♦ SAVA NOTES ♦ ♦ ♦

By A. SAVANKA

A light fall of snow was on the ground, and it was a welcome one, for it always brings me an inward, singing feeling—an "all's right with the world," but how could it! However, I completed the thought with—"all's right with Sava," as I hurried to rehearsals not wanting to be late, as usual. We've talked so much about discipline, the necessity of being on time, etc., that my consciousness struck steps fairly flew. Upon opening the Center door, the air rushed out warmly—and upstairs there were voices already. Why? I wasn't the only one—on time! Quarter of eight, we were already listening to the bassos droning on "Rudeci, prapur"—the "poco pio mosso" part which rings out: "Nekdaj je prestol vladarjev rdeči le krasni skrila, zdaj je tvo ponosni prapor, tvoji proletari!"

It is an inspiring labor song, and soon we were all taken in, singing "forte," and not hearing Prof.'s occasional call for "piano". . . ! "Don't you know that "piano" means "soft"?" You do we do! But we do so like to sing "forte"!

We have two more new singers: Julia Merschal and Vilma Imperi. We are glad to have you with us!

In quick order, the chorus unanimously and enthusiastically decided in favor of attending the musical revue "New Pins & Needles." Marya called up for reservations, and "Savanka" hurried downtown to pick up the tickets early Saturday morn to avoid the rush, but already the Studebaker Theatre lobby was filled with people waiting for tickets. Our's are ready for distribution to all members and their friends. The admissions were secured at a reduced price for Thursday evening, February 6.

Frankie Vidmar, our new member and custodian, is proving himself a real go-getter. First, he accepted the many exacting duties of custodian, and now he has already turned in the first sold-out raffle book for the combination radio-record player, and taken another! We urge everybody to buy chances so the rest of us can do likewise. You, or you—or I—may be the winner of the music box that will play at your will, the very music you most enjoy, and whenever you wish! It can give one so much pleasure and enjoyment! The Victor and Columbia records have been reduced to half the original price, and you'll, no doubt, be looking at the record display windows like a child looking at toys—if you win.

When we heard about the engagement of our amiable Ed Laben to Mayme Kirn of North Chicago, who sings with SND choral of Waukegan, I immediately thought, being Savancked, "Ah, that means another new singer for our chorus" . . . in the near future! Our congratulations, Ed!

1941 OFFICERS OF BRANCH 27 JSF

CLEVELAND, O.—New officers elected at the annual meeting of Branch 27, JSF, are: John Krebel, sec.-treas.; Louis Zorko and Frank Elersich, organizers; Sophie Turkman, "Zarja" representative; Joseph Jauch, rec. sec.; Mike Trebec and Josephine Turk, librarians; Andy Turkman, Frank Kachar and Jennie Dagarin, auditors; Felix Strumbel, representative at Branch 49 JSF; Jennie Dagarin, Proletarec agent.

A new reel for anglers flashes an electric light when a fish is hooked.

THE MARCH OF LABOR

THE LOSS OF WORKS TO WORKERS THROUGH INDUSTRIAL ACCIDENTS HAS BEEN ESTIMATED AT OVER \$1,000,000,000 A YEAR!

4 STATES - NEW JERSEY, PENNSYLVANIA, NEW YORK, AND MASSACHUSETTS ACCOUNTED FOR 50% OF ALL STURRIES FROM 1919 TO 1934.

NEW YORK PENNSYLVANIA MASS.

PA.

THE FIRST THING A UNION MAN LOOKS FOR WHEN PURCHASES IS THE UNION CARD. IF HE HAS IT, HE'LL FIND THIS LABEL GUARANTEE OF UNION LABOR STANDARDS.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION

WOMEN ON EQUAL TERMS WITH MEN WAS THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION IN 1870. IN 1870 AUGUSTA LEWIS WAS A DELEGATE TO ITS CONVENTION.

THE INTERNATIONAL TYPGRAPHICAL UNION